

Dosarul nr. 2rac-63/23

2-22038215-01-2rac-15032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Lupașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

14 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Alpinia”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Alpinia” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul s. Costuleni, Primăria s. Costuleni și executorul judecătoresc Aurica Țăruș cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 16 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a ț ă :

La 18 martie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Alpinia” (în continuare – S.R.L. „Alpinia”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul s. Costuleni, Primăria s. Costuleni și executorul judecătoresc Aurica Țăruș cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că, la data de 05 decembrie 2014, prin hotărârea Judecătoriei Ungheni, a fost admisă acțiunea depusă de către S.R.L. „Alpinia”. A fost obligat Primarul s. Costuleni, r. Ungheni, să completeze borderoul de calcul al prețului de vânzare-cumpărare a terenului aferent, să

întreprindă acțiuni privind perfectarea planului geometric și să prezinte actele menționate Consiliului s. Costuleni pentru adoptarea deciziei respective. S-a obligat Consiliul s. Costuleni să adopte o decizie motivată pe marginea cererii S.R.L. „Alpinia” privind cumpărarea terenului aferent, cu numărul cadastral 9235206091, cu suprafața de 3 hectare.

Reclamanta a menționat că, inițial s-a încercat executarea acestei hotărâri din 05 decembrie 2014 a Judecătorei Ungheni pe cale executării benevole, însă după mai bine de 3 ani de la adoptarea acesteia au fost nevoiți să se adreseze executorului judecătoresc cu o cerere de executare silită.

Astfel, la data de 21 martie 2018 reclamanta s-a adresat către executorul judecătoresc Aurica Țăruș cu o cerere prin care a solicitat investirea cu formula executorie hotărârea nr. 3-13/2014 din 05 decembrie 2014 a Judecătorei Ungheni.

La data de 22 martie 2018 executorul judecătoresc a emis încheierea privind intentarea procedurii de executare cu nr. 127-830/18. În acest sens debitorilor li s-a acordat termen de 10 zile pentru executarea benevolă a hotărârii instanței de judecată. Însă, până în prezent hotărârea rămâne neexecutată.

Reclamanta a menționat că, pe parcursul anilor a depus mai multe plângeri și demersuri, prin care a solicitat executarea hotărârii nominalizate, totodată a fost nevoită să se adreseze executorului judecătoresc. Consiliul local Costuleni, Primarul satului Costuleni au întreprins mai multe acțiuni de tergiversare a executării hotărârii prin emiterea mai multor decizii abuzive și ilegale.

A comunicat că, tentativele repetate ale executorului judecătoresc de atrage la răspundere administrativă consilierii și Primarul satului Costuleni nu s-au soldat cu succes, procesele-verbale fiind anulate pe motiv de procedură.

A indicat că, în calitate sa de creditorul procedurii de executare a avut un rol constructiv și activ în procedura de executare, în scopul asigurării condițiilor necesare executării cât mai operative a documentului executoriu.

Reclamanta a susținut că, în speța, debitorul procesului de executare este o autoritate publică, care prin inacțiunile sale manifestă neglijență totală și lipsă de respect față de actul de justiție și un act judecătoresc definitiv și irevocabil. Astfel, sistemul de executare este unul ineficient, care contribuie la recidivarea încălcărilor grave ale drepturilor și garanțiilor legale garantate unui creditor într-o procedură de executare, cauzând prejudicii atât morale cât și materiale creditorilor procedurii de executare.

A precizat că, prin faptul că hotărârea irevocabilă nu se execută, reclamanta *de facto* nu poate intra în posesia legală a bunului adjudecat, ceea ce la rândul său constituie o încălcare a dreptului la proprietate garantat de Constituția Republicii Moldova, precum și de art. 1 al Protocolului adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale.

Astfel, prin faptul neexecutării hotărârii definitive a instanței judecătorești, și în particular circumstanțele în care aceasta neexecutare are loc, mai exact atitudinea și comportamentul indiferent al debitorului procedurii de executare, în raport atât cu obligațiile sale de autoritate publică cât și în raport cu drepturile și libertățile

fundamentale ale S.R.L. „Alpinia”, toate în cumul au cauzat suferințe negative reclamantei.

A afirmat că, prejudiciul nepatrimonial devine și mai considerabil având în vedere faptul că încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a fost deja o dată constatată dar nu este „sanționată”. Astfel, reclamanta a solicitat prejudiciul în suma de 50 000 de lei, pe care o consideră drept o recompensă justă și echitabilă pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat.

În final, reclamanta S.R.L. „Alpinia” a solicitat constatarea repetată a încălcării de către Consiliul s. Costuleni, Primarul s. Costuleni a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 5 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni; dispunerea reparării de către stat a prejudiciului nepatrimonial (moral), ca rezultat al încălcării dreptului reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, prin încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu nepatrimonial (moral) cauzat și compensarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 16 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea S.R.L. „Alpinia”. S-a constatat faptul încălcării dreptului S.R.L. „Alpinia” la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. 3-13/2014 din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul S.R.L. „Alpinia” suma de 30 000 de lei cu titlul de prejudiciu moral. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 167, 176-185, Vol. I).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 27 iunie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 16 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii (f.d. 174). La data de 30 septembrie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a prezentat apel motivat (f.d. 190-196, Vol. I).

Prin decizia din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a casat integral hotărârea din 16 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L. „Alpinia” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul s. Costuleni, Primăria s. Costuleni și executorul judecătoresc Aurica Țăruș cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral, și, pe cauza dată s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L. „Alpinia” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul s. Costuleni, Primăria s. Costuleni și executorul judecătoresc Aurica Țăruș cu constatarea repetată a încălcării de către Consiliul s. Costuleni, Primarul s. Costuleni a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni, repararea prejudiciului moral, ca rezultat al încălcării dreptului la executarea în termen **rezonabil** a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile prin încasarea din contul bugetului de

stat a sumei de 50 000 de lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 215, 216-225, Vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că reclamanta S.R.L. „Alpinia” pretinde neexecutarea de către Consiliul s. Costuleni a hotărârii din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni nr. 3-13/2014, prin care a fost obligat să adopte o decizie motivată pe marginea cererii S.R.L. „Alpinia” privind cumpărarea terenului aferent, cu numărul cadastral 9235206091 cu suprafața totală de 3 ha.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a menționat că Consiliul s. Costuleni a adoptat decizia nr. 04/11 din 22 mai 2020, prin care s-a refuzat vânzarea terenului proprietate publică, domeniul public, conform certificatului din registrul bunurilor imobile, cu suprafața de 3 ha cu numărul cadastral 9235206091, amplasat în extravilanul satului Costuleni, deoarece imobilul dat face parte din categoria de domeniul public.

Astfel, instanța de apel a notat că în acest sens Consiliul s. Costuleni a adoptat o decizie motivată pe marginea cererii S.R.L. „Alpinia” privind cumpărarea terenului aferent, cu numărul cadastral 9235206091 cu suprafața totală de 3 ha, conformându-se întru totul hotărârii din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni nr. 3-13/2014, or, faptul că debitorul procedurii de executare a refuzat în vânzarea terenului nicidecum nu poate echivala cu neexecutarea hotărârii judecătorești, după cum eronat consideră reclamanta, dat fiind faptul că prin hotărârea supusă executării debitorul nu a fost obligat la adoptarea unei soluții favorabile reclamantei, ci a fost obligat să adopte o decizie motivată în sensul dat, iar în ceea ce privește soluția, aceasta urmează să rămână la latitudinea Consiliului, nefiind valabile alegațiile reclamantei cu privire la încălcarea dreptului de proprietate.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că din conținutul hotărârii irevocabile din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Ungheni nr. 4-512/2020, prin care s-a dispus încetarea proceselor contravenționale, în privința consilierilor locali al Consiliului s. Costuleni în baza proceselor-verbale întocmite de executorul judecătoresc Aurica Țăruș pentru încălcarea prevederilor art. 319 din Codul contravențional, se atestă cu certitudine faptul că Consiliul s. Costuleni, r. Ungheni a executat hotărârea din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni privind adoptarea unei decizii pe marginea cererii S.R.L. „Alpinia”, exact conform dispoziției instanței de judecată, or, prin hotărârea din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni, Consiliul s. Costuleni a fost obligat „să adopte o decizie pe marginea cererii S.R.L. „Alpinia” privind cumpărarea terenului aferent cu numărul cadastral 9235206091 cu suprafața de 3 ha” dar nu a fost obligat să adopte o decizie de vânzare – cumpărare a terenului cu suprafața de 3 ha.

Instanța de apel a notat că concluziile primei instanțe cu referire la faptul că în prezenta cauză executorul judecătoresc Aurica Țăruș nu a emis o încheiere privind încetarea procesului în temeiul art. 83 alin. (1) lit. a) din Codul de executare, precum și faptul că Consiliul s. Costuleni nr. 04/11 din 22 mai 2020, nu a contestat în acest sens acțiunile executorului judecătoresc, dat fiind faptul că cererea de executare a actului judecătoresc și-a atins scopul, fiind emisă o decizie de către Consiliul sătesc Costuleni la data de 22 mai 2020.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că dreptul reclamantului S.R.L. „Alpinia” privind executarea hotărârii din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni nr. 3-13/2014 a fost stins de drept odată cu adoptarea de către Consiliul s. Costuleni a deciziei nr. 04/11 din 22 mai 2020, iar faptul că reclamanta nu este de acord cu soluția adoptată de Consiliu, nicidecum nu constituie un temei de a constata neexecutarea unei hotărâri, pe motiv că Consiliul nici nu a avut obligația de a soluționa afirmativ cererea reclamantei-creditor, ci doar urma să se expună printr-o decizie motivată asupra cererii ultimului privind cumpărarea terenului aferent, cu numărul cadastral 9235206091 cu suprafața totală de 3 ha.

Subsecvent, instanța de apel a relevat că executarea hotărârii din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni nr. 3-13/2014 de către Consiliul s. Costuleni prin adoptarea deciziei nr. 04/11 din 22 mai 2020, generează decăderea S.R.L. „Alpinia” din dreptul de a pretinde executarea hotărârii judecătorești, iar circumstanța de neemitere a încheierii privind încetarea procedurii de executare, nu justifică încălcarea dreptului la moment, întrucât nu se constată încălcarea continuă a dreptului reclamantei.

Instanța de apel a concluzionat Ministerul Justiției al Republicii Moldova în conformitate cu exigențele art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 a demonstrat prin probe pertinente și concludente faptul că reclamanta S.R.L. „Alpinia” nu poate pretinde neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 05 decembrie 2014 a Judecătoriei Ungheni nr. 3-13/2014, or, actele cauzei atestă cu certitudine că încheierea executorului judecătoresc de intentare a procedurii de executare datează cu 22 martie 2018, iar la scurt timp, prin decizia din 12 iulie 2018 s-a soluționat problema vânzării terenului cu nr. cadastral 9235206091 reclamantei, însă, ca urmare a abrogării deciziei Consiliului din 10 septembrie 2018, la 22 mai 2020 Consiliul s. Costuleni a emis o altă decizie motivată pe acest subiect, astfel, aceasta a fost executată exact așa cum a fost stabilit de către instanță, or, cererea S.R.L. „Alpinia” cu privire la obligarea Consiliului s. Costuleni de a adopta o decizie privind cumpărarea terenului aferent cu numărul cadastral 9235206091 cu suprafața de 3 ha a fost soluționată.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a statuat că nu a existat nici o tergiversare sau neexecutare în termen a hotărârii judecătorești în cazul când încheierea de intentare a procedurii de executare datează cu 22 martie 2018, iar decizia a fost emisă la 12 iulie 2018.

La data de 09 februarie 2023, S.R.L. „Alpinia” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea integrală a hotărârii primei instanțe (f.d. 1-6, Vol. II).

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală.

Recurenta a indicat că atât instanța de fond, cât și instanța de apel, corect au apreciat că litigiul apărut este guvernat de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

A menționat că instanța de fond corect a interpretat prevederile legii respective și

a admis acțiunea recurentului, pe motiv că la caz deși se pretinde de către Consiliul s. Costuleni și Primăria s. Costuleni executarea hotărârii, la caz nu există nici o încheiere pronunțată privind încetarea procesului în temeiul art. 83 alin.(i) lit.a) Cod de executare, precum și faptul că debitorul procedurii de executare nu a formulat careva cereri în acest sens în adresa executorului judecătoresc, nu a contestat actele și acțiunile executorului judecătoresc, precum și nu există o soluție judecătorească irevocabilă ce ar constata existența temeiurilor de încetare procedurii de executare pe motivele invocate.

Astfel, recurenta a susținut că instanța de apel însă a făcut o apreciere arbitrară a acestor probe și a considerat concluziile instanței de fond ca fiind eronate.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 16 noiembrie 2022.

La 21 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces (f.d. 226, Vol. I), însă date despre notificarea acesteia recurentei la actele cauzei nu sun anexate.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de S.R.L. „Alpinia”, la 09 februarie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 21 martie 2023, a expediat în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Primăriei sat. Costuleni și executorului judecătoresc Aurica Țaruș, copia recursului declarat de S.R.L. „Alpinia”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizele de recepție, anexate la actele cauzei (f.d. 10, 23-25, Vol. II).

Referințe nu au fost depuse.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de S.R.L. „Alpinia” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție)

nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentei cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (*Golder împotriva Regatului Unit*, p. 38; *Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei*, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței*, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de

drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers împotriva Suediei 09 octombrie 1991*, p. 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de S.R.L. „Alpinia”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Alpinia”.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

judecători

Aliona Donos

Mariana Ursachi